

Jaarverslag 2023

JWS

Johannes Wier Stichting
voor gezondheidszorg
en mensenrechten

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	2
2. Inleiding	2
3. Actualiteiten en trends in de Nederlandse gezondheidszorg in 2023	3
4. De JWS-activiteiten in 2023	3
4.1 De organisatiestructuur	3
4.2 Werkgroep Taalbarrières	4
4.3 Werkgroep Kanselijkheid deelname bevolkingsonderzoek	7
4.4 Werkgroep Ouderen	9
4.5 Werkgroep Jongerenennetwerk	10
4.6 Werkgroep: Géén isolatie in (vreemdelingen)detentie	11
4.7 Werkgroep communicatie	12
4.8 Werkgroep Mensenrechteneducatie	12
4.9 Symposia en andere bijeenkomsten	13
4.10 Medische begeleiding bij honger- en dorststakingen	16
4.11 Bijdragen aan schaduwrapportages en brieven	16
5. Interne organisatie	16
6. Samenstelling bestuur	19
7. Contact	20

1. Voorwoord

Hierbij bieden we u ons jaarverslag 2023 aan. De belangrijkste ontwikkelingen van het jaar in de samenleving en de gezondheidszorg, die in relatie staan met de mensenrechten en de activiteiten van onze organisatie worden beschreven. Ook de inzet van vrijwilligers komt aan de orde. De Johannes Wier Stichting (verder: JWS) bleef in 2023 een organisatie die op één na geheel door vrijwilligers werd gerund. Sinds oktober 2023 werkt JWS namelijk met een professionele communicatiemedewerker. We wensen u veel leesplezier.

2. Inleiding

In dit jaarverslag leggen we verantwoording af over de activiteiten van JWS en de organisatie. De financiële verantwoording 2023 staat in het financieel jaarverslag dat separaat op onze website is gepubliceerd.

JWS is een onafhankelijke mensenrechtenorganisatie van en voor professionals in de zorg en heeft statutair tot doel *“de bevordering en naleving van de mensenrechten op het gebied van of in samenhang met de gezondheidszorg, zoals neergelegd in internationale verdragen en geformuleerd door de Verenigde Naties en haar organen en de nationale en internationale ethische codes en verklaringen van de werkers in de gezondheidszorg [...], alles in de ruimste zin des woords.”*

In het afgelopen jaar heeft JWS haar [missie en visie](#) met bestuur en Comité van Advies (CvA) besproken en als volgt geherformuleerd:

- “De Johannes Wier Stichting (JWS) bevordert en beschermt het recht op gezondheid, met bijzondere aandacht voor mensen in kwetsbare posities in de Nederlandse samenleving. JWS werkt voor en met professionals in zorg en welzijn.
- JWS houdt nauwlettend oog op de beschikbaarheid, toegankelijkheid en goede kwaliteit van zorg voor iedereen. JWS draagt uit dat het recht op gezondheid samenhangt met veel andere mensenrechten, zoals het recht op een adequate levensstandaard, passende huisvesting, veilig en gezond voedsel, bescherming van de integriteit van lichaam en geest en het recht op gelijke behandeling.
- JWS signaleert, agendeert en kaart misstanden aan bij de verantwoordelijke overheden en (beroeps)organisaties die moeten voorzien in goede zorg voor iedereen.
- JWS versterkt de kennis, vaardigheden en attitude met betrekking tot mensenrechten van aankomende, startende en gevestigde professionals in de zorg door educatie, communicatie en publicaties.”

Voor de invulling van het ‘recht op gezondheid’ baseert JWS zich vooral op artikel 12 van het Internationale Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (IVESCR) en de uitwerking van dat artikel in *General Comment* no. 14 door het Comité dat toezicht houdt op de naleving van het IVESCR.

JWS is een vrijwilligersorganisatie en richt zich inhoudelijk op een beperkt aantal speerpunten op haar werkerterrein, waarop ze zich met duidelijke boodschappen en positiebepalingen profileert. JWS draagt bij aan schaduwrapportages ten aanzien van die internationale verdragen die (mede) ‘het recht op gezondheid’ betreffen.

JWS ziet zichzelf als kenniscentrum en denktank. Kenniscentrum door het aanbieden van voorlichting en educatie over het ‘recht op gezondheid’ aan professionals in de zorg; denktank door het organiseren

van symposia, webinars, expertbijeenkomsten, werkgroepen over actuele onderwerpen vanuit mensenrechtenperspectief. Waar nodig en mogelijk lobbyt JWS ook, om haar doelen kracht bij te zetten. JWS waarborgt de toegankelijkheid en kwaliteit van haar activiteiten en producten door evaluaties en daaruit lering te trekken.

3. Actualiteiten en trends in de Nederlandse gezondheidszorg in 2023

Belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen met (mogelijke) gevolgen voor de gezondheid van en de zorg voor bepaalde groepen in de bevolking waren de problemen rond asielopvang, de discussie over - en neiging tot inperking van - de arbeidsmigratie, de personeelstekorten in vele sectoren waaronder de gezondheidszorg, en als onderdeel van dit laatste de problemen in de continuïteit in de huisartsgeneeskunde. Het moge duidelijk zijn dat personeelstekorten in combinatie met inperking van de arbeidsmigratie het eerste probleem alleen erger maakt. Ook suddert de woningcrisis voort, met als gevolg veel te weinig betaalbare woningen voor midden- en lage inkomensgroepen. Veel van deze zaken hebben gevolgen voor de gezondheid(szorg) en raken direct aan het werkterrein van JWS. De uitslag van de parlementsverkiezingen in november was echter daarvoor misschien het meest bepalend, indien die op termijn zou leiden tot een rechts georiënteerd kabinet. Dan valt te vrezen voor de benadering van allerlei minderheidsgroepen zoals asielzoekers, ongedocumenteerden, arbeidsmigranten, jongeren met problemen, ouderen met een migratieachtergrond, LHBTI-ers, en de inperking van meer algemene vrijheden zoals die van meningsuiting en media. Voor JWS een reden te meer om met haar werkzaamheden stevig aan de weg te blijven timmeren.

4. De JWS-activiteiten in 2023

4.1 De organisatiestructuur

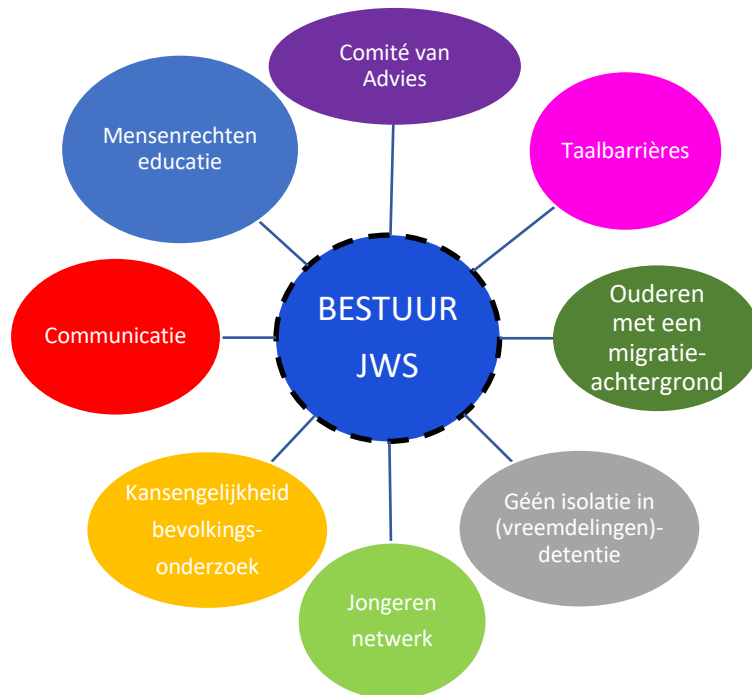
JWS heeft sinds 2021 de activiteiten georganiseerd in werkgroepen. De werkwijze via werkgroepen is beschreven op de website en [hier](#) te vinden. Het algemeen bestuur (AB) kan voor bijzondere werkzaamheden commissies in het leven roepen. In plaats van commissies spreken we tegenwoordig in structurele zin over 'werkgroepen'. De term 'commissie' gebruiken we alleen in incidentele zin, bijvoorbeeld ter voorbereiding van een symposium. Alle werkgroepen zijn door het AB ingesteld.

Kenmerken van een werkgroep

- De opdracht of missie van de werkgroep is door het AB bepaald, eventueel op voorstel van de werkgroep. De opdracht past bij missie en visie van JWS.
- Elke werkgroep heeft een coördinator ('trekker') en/of is via één of meer bestuursleden verbonden aan het bestuur van de stichting.
- Iedere werkgroep stelt jaarlijks een begroting en een jaarwerkplan op. Het werkplan en de begroting worden in het AB vastgesteld.
- De coördinator rapporteert aan een aangewezen lid/leden van het AB.
- De werkgroep, met haar leden en opdracht, is beschreven op de JWS-website.
- De werkgroep rapporteert haar werk en resultaten in het JWS-jaarverslag.

Organogram

In een organogram zijn de activiteiten van de JWS in de verschillende werkgroepen zichtbaar gemaakt: welke kennis zit waar en bij wie. Een uitgebreid overzicht van de werkgroepen is [hier](#) te vinden.

4.2 Werkgroep Taalbarrières

Leden

- Simone Goosen (campagneleider)
  - Petra de Jong (incidenteel)
- Ondersteuning/klankbord vanuit het bestuur
  - Alies Struijs (voorzitter JWS)
  - Alette Broekens (lid AB JWS)
- Externe (ingehuurde) ondersteuning:
  - Marieke de Ridder (tekstschrijver)
  - Piet van Os (conceptdenker/ontwerper)

Missie

Gelijke toegang tot en kwaliteit van zorg voor iedereen, ook voor mensen die de taal (nog) niet machtig zijn.

Activiteiten en resultaten

- De werkgroep zet zich in op twee hoofdlijnen: 1. bewustwording bij professionals, managers beleidsmakers en bestuurders in zowel het zorg- als sociale domein over het belang van het inzetten van professionele tolken. 2. Lobby en belangenbehartiging gericht op toegang tot tolken voor alle professionals in de zorg en het sociaal domein.

1. Bewustwording:

- Ook in 2023 hebben we met de zeer gewaardeerde campagne '[Tolken terug in de zorg, altublieft](#)' weer hard gewerkt aan bewustwording. De campagneleider en bestuursleden

gaven interviews (zoals voor het [Epidemiologisch bulletin van \(ggdhaaglanden.nl\)](https://www.ggdhaaglanden.nl), verzorgden presentaties en informatietafels bij diverse bijeenkomsten (o.a. congres cultuursensitieve zorg, bij Aletta Jacobs Dive Jeugdzorg). De posters en flyers '[Dit is een kind en geen tolk](#)' en de hand-out '[Zo schakelt u een tolk in](#)' worden bij bijeenkomsten uitgedeeld en verspreid via de website en sociale media. JWS zorgt ervoor dat de informatie op sites en informatiemateriaal steeds actueel is en geeft veranderingen door aan de diverse organisaties.

- De website zoschakeltueentolkin.nl is inmiddels dé vindplek voor informatie over waarom, wanneer en hoe professionals een tolk in kunnen schakelen. De website staat vermeld op allerlei websites, onder andere van de overheid en Pharos. In 2023 is de website uitgebreid met een pagina met links naar de regionale Achterstandsfondsen en hebben we de website weer verschillende keren geactualiseerd. Hiermee vergemakkelijken we de toegang tot tolken voor de huisartsenzorg. Het aantal bezoekers van de website varieerde van 400 tot ruim 1400 per maand.
- Mogelijkheden voor samenwerking met professionele scholingsplatforms en andere organisaties zijn onderzocht (o.a. UvA en AmsterdamUMC, gastlessen bij LUMC, Studentenproject bij Erasmus).
- We hebben bij het ministerie van VWS aangedrongen op onderzoek naar de voor- en nadelen en praktische uitvoerbaarheid voor zorgverleners en zorgaanbieders van de verschillende vormen van digitale hulpmiddelen bij taalbarrières. Het ministerie zette dit onderzoek uit in de zomer. De campagneleider heeft als adviseur bijgedragen aan het project.
- De financiering voor het ontwikkelen van een generieke module Omgaan met taalbarrières in de zorg en het sociaal domein. Dit traject wordt in 2024 afgerond. De werkgroep volgt dit nauwgezet en blijft hierover contact houden met Patiëntenfederatie Nederland. De campagneleider is projectleider van het richtlijnproject.

2. Lobby en belangenbehartiging

- Ook dit jaar hebben we in samenwerking met beroeps- en belangenorganisaties weer stevig ingezet om de druk op VWS te houden om te komen tot een structurele en zorgbrede oplossing, dat wil zeggen oplossingen voor de financiering van tolken voor alle vormen van zorg, preventie en het sociale domein, en het streven naar één telefoonnummer voor het inschakelen van tolken.
  - Op Wereldgezondheidsdag hebben we tien directeurs van het ministerie van VWS met een knalgele enveloppe met de 'Dit is een kind en geen tolk'- flyers opgeroepen om bij te dragen aan oplossingen voor de bekostiging van tolken. Er volgde een gesprek met de directie Curatieve zorg dat we samen met ervaringsdeskundige Dicky Yee hebben gedaan. Bij die directie is hier betrokkenheid op hoger niveau uit voortgekomen (tot niveau MT-directie Curatieve Zorg).
  - We hebben op meerdere momenten contacten gehad met Kamerleden en ingezet op druk vanuit de Tweede Kamer op het ministerie van VWS. In mei hebben we de Samenwerkende Beroepsorganisaties Jeugd ondersteund bij het schrijven van een oproep aan de Tweede Kamer met het oog op tolken voor de jeugdzorg. In juni nam de Tweede Kamer drie moties aan voor de financiering van tolken, in de jeugdzorg, curatieve zorg breed en een motie met het oog op het proces.

- Het ministerie van VWS liet in een [brief](#) aan de Tweede Kamer op 27 november 2023 weten te streven naar ‘maatwerkoplossingen voor de sectoren waar dit echt nodig is’. De argumenten en de benadering van het ministerie blijven teleurstellend – ondanks de voortdurende druk die JWS in samenwerking met anderen erop houdt.

Beste collega,

U, jij en ik. Wij zorgverleners hebben recht op een tolk, want wij hebben onze zorgplicht, en onze patiënten hebben recht op goede zorg. Dat is geen nieuws, dat wisten wij al. Maar jemig, voor elke sector zit het weer anders in elkaar. Daarom pleit de Johannes Wier Stichting voor één 0800-nummer om makkelijk een tolk in te schakelen, gewoon voor de hele zorgsector en het sociaal domein.

Hier vindt u hoe u een tolk inschakelt ...

Zo lang dat ene 0800-nummer er niet is, vindt u hier hoe u de juiste tolk inschakelt, precies voor uw sector. Ook leest u hier wanneer u voor een tolk kiest, waarom u nooit een kind moet laten tolken, en hoe u zorgt voor een goed gesprek met de juiste tolk erbij. Tips uit de dagelijkse praktijk. Tips die ik graag al tien jaar geleden bij de hand had gehad.

... want de enorme waarde van de juiste tolk ...

De eerste keer moest ik echt een drempel over, maar ik wist één ding zeker. Ik ga dit jochie helpen, al begrijp ik niet wat zijn ouders zeggen. En ik wilde per se niet dat zijn oudere zusje ons hielp, want een kind, een kind is geen tolk. Goh, wat voelde ik me onhandig. Ik wist niet hoe je zo'n gesprek aanpakt, hoe ik me moest voorstellen, hoe ik de leiding hield, hoe ik steeds tijd moest bieden aan de tolk en aan de ouders van het jochie.

... merkt u elke keer weer.

De waarde van die tolk was voor mij meteen zo klaar als een klontje. Want zij vertaalde niet alleen wat wij zeiden, zij stond op een gegeven moment ook even stil bij iets cultureels. Iets belangrijks wat ik echt niet had begrepen. Ja, zo'n gesprek met een tolk duurt langer, en kost extra concentratie en inspanning. Maar die ene keer dat ik dacht dat ik het wel zonder tolk kon, moest ik het consult daarop weer van voren af aan beginnen.

Met collegiale groet,

Petra de Jong,
jeugdarts, arts Maatschappij + Gezondheid
www.jobannes-wier.nl

 Johannes Wier Stichting voor gezondheidszorg en mensenrechten

Gebruiksaanwijzing

Tolk voor apothekers
Tolk voor geboortezorg
Tolk voor GGD'en en JGZ-organisaties
Tolk voor GGZ
Tolk voor huisartsenzorg
Tolk voor paramedische zorg
Tolk voor tandartsen
Tolk voor WMO en jeugdzorg
Tolk voor ziekenhuiszorg
Overige

Tekst: Marieke de Ridder
Ontwerp: Piet van Os
Fotografie: Claudia Kamergroenki
Versie 19 februari 2024

4.3 Werkgroep Kansengelijkheid deelname bevolkingsonderzoek

Leden

- Alette Broekens, adviseur publieke gezondheid, AB-lid, coördinator en contactpersoon
- Anita Ham, medisch antropoloog & socioloog, AB-lid
- Halima Kharrat, gynaecoloog in opleiding, vrijwilliger JWS
- Jozanneke van Amesfoort, gynaecoloog in opleiding, vrijwilliger JWS (tot halverwege 2023 vanwege privéomstandigheden)
- Maud Beljaars, jurist en vrijwilliger JWS
- Myrthe van der Pavert, onderzoeker, ethicus en vrijwilliger JWS
- Anne Marinussen, pleitbezorger gelijke toegang tot zorg, vrijwilliger JWS

Missie

Deze werkgroep is voortgekomen uit de werkgroep Drempels in de toegang tot zorg en kreeg mede door een veranderde samenstelling van leden en nieuwe inbreng een andere, meer specifieke titel mee. Over de missie staat meer in de Resultaten.

Resultaten

- De werkgroep heeft zich in 2023 beziggehouden met het op een rij zetten van welke andere initiatieven en onderzoeken er in Nederland lopen op het bereiken van vrouwen en toegang tot bevolkingsonderzoek, met name vrouwen die nu niet worden bereikt en daardoor een verhoogd risico hebben voor borst- en baarmoederhalskanker. We zien dat er voor bepaalde groepen in de samenleving zoals ongedocumenteerden en dak- en thuislozen, drempels bestaan in de toegang tot informatie en deelname aan bevolkingsonderzoeken.
- Verder is de werkgroep bezig geweest met de zoektocht waar de niche zit voor JWS naast alle bestaande initiatieven. Wij zien het probleem van het ontbreken van een systeem, waardoor de hierboven genoemde groepen vrouwen ook kunnen deelnemen aan bevolkingsonderzoeken. Nu is er een Burgerservicenummer (BSN) en een inschrijving in Basisregistratie Personen (BRP) voor nodig. Dat hebben deze groepen vrouwen niet omdat ze of geen vaste woon- en verblijfsplaats hebben, niet ingeschreven staan in BRP, en geen geldige verblijfsstatus hebben. De insteek van JWS is gericht op de ethische en juridische knelpunten om deel te kunnen nemen.
  - Gedurende dit jaar kwamen discussies naar voren als: is dit nu het meest urgente probleem of zouden we ons eerder bezig moeten houden met andere onderwerpen die meer/andere aandacht vereisen? Bijvoorbeeld het niet hebben van een patiëntendossier als 'person on the move' waardoor essentiële zorg verloren gaat en continuïteit van zorg niet gewaarborgd kan worden. Of levenseinde zorg voor ongedocumenteerden: is er toegang tot een hospice? Of tot palliatieve ondersteuning? Dit zijn hele uiteenlopende onderwerpen maar onderstreept de brede inventarisatie naar het meest prangende onderwerp om met de werkgroep aan te pakken.
  - We hebben besloten om het toch bij ons eerder gedefinieerde onderwerp te houden omdat deze andere onderwerpen ook aan de orde komen in het landelijke [Lampion](#) overleg waarin Alette namens JWS participeert.
- De werkgroep heeft een opdracht uitgezet voor HBO studenten van de opleiding Verpleegkunde van De Haagse Hogeschool die stage lopen in de preventieve zorgsector. Het doel van deze opdracht is drieledig. Ten eerste komt kansenongelijkheid onder de aandacht

van zowel de studenten als toekomstige zorgprofessionals als het 'vaste' personeel werkzaam in de preventieve zorginstellingen. Ten tweede wordt hierdoor het gesprek gevoerd tussen JWS, studenten en de instellingen over bijvoorbeeld hoe toegankelijk ze zijn voor verschillende doelgroepen. Ten derde kunnen zowel studenten als zorgpraktijken aangezet worden tot (zelf)reflectie, gerelateerd aan de doelstellingen van de Johannes Wier Stichting. In de opdracht werd gevraagd om hun eigen praktijk te onderzoeken (van september 2023 tot februari 2024). Hoe is de toegang tot zorg georganiseerd? Hoe is het bereik en de informatievoorziening geregeld? Welke interventies worden door zorgprofessionals ingezet om mensen te bereiken en te informeren in de preventieve zorgpraktijken (feitelijke situatie). Bijvoorbeeld hoe geven zorgprofessionals zorg aan (ongedocumenteerde) mensen zonder vaste woon en verblijfsplaats? En hoe is het bereik en de toegang tot zorg voor mensen met andere voorkeurstalen? Welke interventies worden ingezet en wat kunnen studenten (toekomstige zorgprofessionals) en zorginstellingen leren van elkaar en indien nodig, hoe kan het bereik en de toegang geoptimaliseerd worden (wenselijke situatie) – met name was Anita Ham hierin actief (begeleidende rol vanuit JWS en vanuit haar werk bij HHS)

- JWS-deelnemers participeren in bestaande netwerken en leveren een bijdrage vanuit JWS om mee te denken in het bereiken van en toegang tot zorg aan vrouwen die laaggeletterd zijn, anderstalig zijn of geen BRP of BSN hebben. Hierin zijn Alette Broekens (AB lid, participatie in denktank), Myrthe van de Pavert (vrijwilliger JWS) en Anne Marinussen (vrijwilliger JWS) betrokken.
- Vanuit het LUMC is in samenwerking met GGD Haaglanden een onderzoek opgezet betreffende uitslagen van cervixscreening onder dak- en thuislozen, EU-arbeidsmigranten en ongedocumenteerden. Via Anne (ook vrijwilliger bij Dokters van de Wereld) is JWS aangesloten bij dit onderzoek. Alette was vanuit zowel haar vroegere werk bij GGD Haaglanden als vanuit JWS in 2023 betrokken bij de opzet van dit onderzoek.
- We hebben mogelijkheden onderzocht om te komen tot een 'Call for Action' en zijn bezig met het zoeken naar partners daarbij.

JWS in gesprek met Studenten Haagse Hogeschool

4.4 Werkgroep Ouderen

Leden

- Alies Struijs, ethicus en voorzitter JWS, trekker en contactpersoon
- Cyril Sedney, verpleegkundige VVT-sector, vrijwilliger JWS
- Hafida Amajoud, sociaal ondernemer, vrijwilliger JWS
- Amina Meziane, verpleegkundige en oprichter van Thuiszorgorganisatie Zuster Mina en stichting Zuster Mina Zorgloket, vrijwilliger JWS
- Tanja de Rijke, gezondheidswetenschapper en promovenda, Amsterdam UMC, vrijwilliger en lid jongeren netwerk JWS
- Jessie Verdijk, secretaris RTE, vrijwilliger en lid jongeren netwerk JWS

Missie

- De werkgroep signaleert, agendeert en adresseert blinde vlekken in de ouderenzorg.
- Specifiek: bewustwording en versterking van kennis onder professionals in relatie tot ouderen voor wie gelijke toegang en kwaliteit tot zorg ontbreekt of tekortschiet.
- Focus in 2023 was de zorg voor ouderen met een migratieachtergrond die zelfstandig wonen in de wijk, in de laatste levensfase, en hun mantelzorgers.

Resultaten

- Door de komst van vier nieuwe leden in 2023 is de diversiteit in de werkgroep toegenomen qua migratieachtergrond, leeftijd, praktijk-, beleids- en onderzoekservaring.
- Focus is aangescherpt: naast aandacht voor ouderen met een migratieachtergrond is er nu ook aandacht voor hun mantelzorgers.
- Daarnaast wil de werkgroep specifiek de aandacht richten op palliatieve zorg, dementie en cultuursensitieve zorg.
- In 2023 heeft de werkgroep meegewerkt aan de organisatie van het symposium 'Waardigheid en diversiteit in de laatste levensfase' (Amsterdam, 27 november 2023). Verslag en de powerpointpresentaties vindt u [hier](#) op onze website.

Met dank aan Habiba Chrifi-Hammoudi voor deze foto

- Op basis hiervan ontwikkelt de werkgroep in 2024 vervolgactiviteiten. Zoals het plan om via LinkedIn een casus uit eigen praktijk van zorg- of hulpverleners voor te leggen om een discussie over dit onderwerp onder een breder publiek aan te moedigen.
- We zoeken via persoonlijke contacten naar ingangen in de scholing/opleiding van verpleegkundigen en artsen. Denk hierbij ook aan het borgen in het les- en/of toets materiaal van o.a. het MBO.

4.5 Werkgroep Jongerenetwerk

Leden

- Willemijn Put, jurist gezondheidsrecht, junior beleidsmedewerker, KNMG, bestuurslid en 1e coördinator
- Irma Hein, kinder- en jeugdpsychiater /senior onderzoeker, vrijwilliger JWS en 2e contactpersoon
- Tanja de Rijke, gezondheidswetenschapper vrijwilliger
- Evy Boom, jurist gezondheidsrecht, consultant in de zorg, vrijwilliger
- Jessie Verdijk, jurist gezondheidsrecht, vrijwilliger
- Jozanneke van Amesfoort, arts obstetrie en gynaecologie i.o., vrijwilliger JWS
- Manar S. Daoud, masterstudent geneeskunde UM, vrijwilliger JWS

Missie

- Bewustzijn creëren onder de jonge professionals en studenten in de gezondheidszorg en het sociaal domein over mensenrechten in de gezondheidszorg. Streven is daarbij ook brede diversiteit in studies bereiken (waaronder internationale jongeren).
- Het jongerenetwerk wil de doelen die JWS nastreeft onder de aandacht brengen bij een breder publiek. Het jongerenetwerk bestaat uit een enthousiaste groep net afgestudeerde jonge professionals en studenten met diverse achtergronden - variërend van juridisch tot medisch.

Overige doelen

- Jonge gezondheidszorg professionals/ studenten/vrijwilligers gezondheidszorg bereiken voor de lopende projecten;
- Het bestuur ondersteunen bij lopende projecten rondom gezondheids- en mensenrechtelijke kwesties;
- Deelnemen aan lopende werkgroepen
- Aanwezigheid van alle leden bij de symposia
- Online promotie uitbreiden zodat een breder publiek kan worden bereikt

Resultaten

- Bijdrage (gespreksleiding) Aletta Dive Jeugdzorg RUG, 26 mei 2023
- Voorbereiding en deelname met stand aan KNMG Carrièredag 30 september 2023
- Bijdragen aan het ontwikkelen van een document over het JWS-vrijwilligersbeleid
- Ondersteuning en hulp bieden bij symposium 27 november 2023
- Ontwikkelen van algemene JWS flyer
- Deelname aan lopende JWS-werkgroepen, resp. Ouderen, Kansengelijkheid, Mensenrechteneducatie, Géén isolatie in (vreemdelingen)detentie

4.6 Werkgroep: Géén isolatie in (vreemdelingen)detentie

Leden

- Thomas Rinne, psychiater, Nederlandse Vereniging van Psychiatrie (NVvP), CvA JWS
- Imma van Galen, psychiater, NVvP
- Willemijn Put, jurist gezondheidsrecht, beleidsadviseur KNMG, bestuurslid JWS
- Anton van Kalmthout, emeritus hoogleraar Strafrecht en Vreemdelingenrecht, CvA JWS
- Revijara Oosterhuis, Projectmanager en Coördinator Stichting LOS - Meldpunt Vreemdelingendetentie
- Corstiaan Bruinsma, psychiater, NVvP
- Ronald Rijnders, psychiater, NVvP
- Ragna Boerma, psychiater, NVvP
- Henk Smid, agenda lid, voormalig directeur ZonMw, CvA JWS

Missie en doel

De werkgroep zet zich in voor:

- de afschaffing van de eenzame opsluiting als strafmaatregel in het gevangeniswezen en de (vreemdelingen)detentie.
- isolatie als ordemaatregel wordt alleen als ultimum remedium en zo kort mogelijk opgelegd. De isolatie moet aan strenge registratie, medische begeleiding en monitoring c.q. toezicht door externe onafhankelijke toezichtsorganen voldoen (zoals gebruikelijk in GGZ).
- kennisgeving over de schadelijke effecten van eenzame opsluiting en het creëren van draagvlak voor de afschaffing van de eenzame opsluiting bij verplegend personeel, huisartsen, psychiaters, justitieambtenaren en politici.

Externe (ingehuurde) ondersteuning

- Marieke de Ridder, tekstschrijver

Activiteiten en resultaten van afgelopen jaar

- Symposium Separatie, Isolatie en eenzame opsluiting op Voorjaarscongres van Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie op 31-3-2023.

- Strategiesessie met verschillende stakeholders over isolatie en vreemdelingendetentie op 21 juni 2023 (o.a. NVvP, JWS, Amnesty, advocatuur, werkgroep Géén isolatie in (vreemdelingen)detentie.
- Gesprek met Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd over isolatie in (vreemdelingen)detentie 29-6-2023
- Gezamenlijke brief met JWS, NVvP, Amnesty en NIP voor internetconsultatie novelle wet terugkeer en vreemdelingenbewaring augustus 2023
- Radio-uitzending Pointer 1-10-2023 over isolatie in vreemdelingendetentie
- Oproep voor Tweede Kamerleden en -commissies geschreven met medewerking van Marieke de Ridder, echter vanwege val van kabinet nog niet verstuurd.

4.7 Werkgroep communicatie

Leden

- Karine van 't Land, vicevoorzitter JWS, trekker werkgroep
- Lisette Valk, vrijwilliger JWS, lid werkgroep
- Femke Vrij, communicatiemedewerker JWS, lid werkgroep (vanaf oktober 2023)
- Yfke Prins, communicatiemedewerker JWS, lid werkgroep (tot september 2023)

Missie

Met aansprekende en effectieve communicatie vergroten we de impact van de Johannes Wier Stichting

Doelen

- We maken de missie en activiteiten van JWS zichtbaar
- We versterken de band met vrijwilligers, belangstellenden en donateurs
- We dragen bij aan uitbreiding van onze achterban.

Activiteiten en resultaten

- Start van professionele communicatiemedewerker Femke Vrij
- Het E-zine is in een nieuw format gegoten, met meer afbeeldingen en kortere berichten.
- We hebben doordachte, tweewekelijkse LinkedIn posts over JWS en actuele ontwikkelingen geplaatst, eerst door Yfke en later onder coördinatie van Femke en met input vanuit de werkgroep, het bestuur en vrijwilligers. Het aantal volgers op LinkedIn is gestegen van 514 tot ca. 850 aan het einde van 2023
- We hebben succesvol en met partners aandacht gevraagd voor het JWS-symposium
- De website is op orde gebracht en geactualiseerd.

4.8 Werkgroep Mensenrechteneducatie

Leden

- Jannemeis van Berkel, AB JWS (1e contactpersoon)
- Richard Starmans, AB JWS
- Anita Ham, AB JWS
- Manar S. Daoud, vrijwilliger JWS
- Floor Roelofs, vrijwilliger JWS
- Toine Lagro, CvA JWS
- Cyril Sedney, vrijwilliger JWS

Missie en doelen

De Werkgroep Mensenrechteneducatie is gericht op gezondheidsmedewerkers die veel te maken hebben met kwetsbare groepen in de samenleving, en die tot taak hebben zorg te dragen voor het recht van iedere ingezetene van Nederland op een goede gezondheid, en goede gezondheidszorg. Om dit doel te realiseren zoekt de werkgroep samenwerking met onderwijsinstellingen, draagt bij aan publieksbijeenkomsten en verzorgt de e-learnings van JWS. Dit alles wordt gedaan met de missie om bewustwording en kennis onder professionals te versterken en oog te hebben voor de mensen voor wie gelijke toegang en kwaliteit tot zorg ontbreekt of tekortschiet.

Resultaten

- Tijdens de inspiratiesessie die op 1 april van 2023 plaatsvond is het initiatief genomen om de werkgroep Mensenrechteneducatie en de werkgroep Mensenrechten in het medisch curriculum en zorgonderwijs samen te voegen tot een gezamenlijke werkgroep die verder gaat onder de titel 'Mensenrechteneducatie'.
- In de nieuwe samenstelling is de werkgroep bezig gegaan met een heroriëntatie. Er zijn in 2023 wat wisselingen geweest in de leden van de werkgroep. We hebben een aantal concrete zaken opgepakt waaronder:
  - Een plan voor een (promotie)film voor JWS. We hebben offertes aangevraagd en dit krijgt een concreet vervolg in 2024.
  - Ook is er een plan gemaakt om studenten te betrekken bij het maken van een e-learning over basiskennis van mensenrechten in zorg en welzijn. Volgend jaar gaan we hierover in gesprek met hogescholen (HAN en HHS)

Daarnaast hebben we de e-learning Ongedocumenteerd in de gezondheidszorg beoordeeld en besloten dat een update nodig is. Omdat we menen dat het beter zou zijn om te kiezen voor een vernieuwing en dit nog op zich laat wachten, gaan we volgend jaar accreditatie aanvragen voor de huidige versie.

4.9 Symposia en andere bijeenkomsten

De organisatie en uitvoering hiervan is een JWS-brede verantwoordelijkheid. Daarom wijden we hier een aparte paragraaf aan, met een opsomming van de activiteiten, verwijzingen naar verslagen en verlevendigd met wat beeldmateriaal. Dit jaar vond er een groot aantal bijeenkomsten plaats georganiseerd door of in samenwerking met JWS.

Nieuw in 2023 was dat JWS verschillende keren als samenwerkingspartner in verschillende symposia en andere bijeenkomsten betrokken was. Daarnaast organiseerde JWS het eigen jaarlijkse symposium. Een door JWS georganiseerd webinar vond in 2023 niet plaats, met name vanwege de personele wijzigingen in het bestuur en de bijdragen aan bijeenkomsten door andere partijen geïnitieerd waar JWS partner of mede-organisator van was.

Hieronder een chronologisch (beeld) overzicht met hyperlinks naar verslagen, opnames, impressie of presentaties:

Groningen, 26 mei 2023
**Aletta Dive & JWS over het
 mensenrechtenperspectief in de
 jeugdzorg**

[Impressie van Marieke de Ridder](#)

Haag, 13 juni 2023,
**JWS & GGD - Haaglanden
 Symposium Gezondheidszorg voor
 ongedocumenteerden**

[Verslag en video-opname](#)
 + [E-zine 27 november 2024](#)

Den Haag, 29 juni 2023
**Minisymposium Haagse
 Hogeschool in Antoniushove.**
 JWS te gast en In gesprek over
 kansengelijkheid en
 mensenrechten in de
 gezondheidszorg: hoe kunnen
 we vrouwen met
 migratieachtergrond en lage
 SES bereiken?

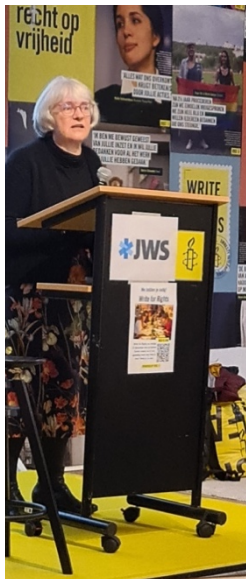
Utrecht, 30 september 2024
KNMG-carrièrebeurs voor
 geneeskundestudenten en
 basisartsen om een goed
 beeld te krijgen van alle
 mogelijkheden die je hebt na
 je opleiding

Utrecht, 17 november 2024
JWS was aanwezig als partner in het BSL **Congres Cultuursensitieve zorg** met een JWS stand en de campagne 'Tolken terug in de zorg alstublieft'

Amsterdam
27 november 2023
JWS-jaarsymposium Waardigheid en diversiteit in zorg laatste levensfase

[verslag en presentaties](#)

4.10 Medische begeleiding bij honger- en dorststakingen

Regelmatig krijgt JWS vragen over medische begeleiding bij honger- en dorststakers. Dat was ook in 2023 het geval.

- In eerste instantie is Fransje Sniijders, arts en oud-voorzitter van JWS, bereid om op vragen te reageren. In 2023 heeft zij dat op ons verzoek gedaan.
- Om niet alleen van Fransje Sniijders afhankelijk te zijn zochten we naar andere artsen die zich hiervoor willen inzetten. Paulus Falke, huisarts, is bereid gevonden.
- Door bemiddeling van JWS leverde Paulus een bijdrage aan een internationale conferentie, georganiseerd door het Ketenbreed Calamiteiten Team binnen de vreemdelingenketen (Ministerie van Justitie & Veiligheid). Volgens de organisatoren was het een succesvolle dag mede dankzij de workshop die Paulus heeft verzorgd.

4.11 Bijdragen aan schaduwrapportages en brieven

- In 2023 is JWS, evenals voorgaande jaren, uitgenodigd de NGO-reactie aan GREVIO inzake de laatste voortgangsrapportage van de regering met betrekking tot het Verdrag van Istanbul mede te ondertekenen. De gezamenlijke NGO-reactie is samengesteld op basis van de input vanuit het veld. Hoewel JWS zich inhoudelijk goed kon vinden in de NGO-reactie heeft door omstandigheden de daadwerkelijke ondertekening niet kunnen plaatsvinden

Namens de Johannes Wier Stichting heeft de voorzitter een aantal brieven medeondertekend:

- Reactie Johannes Wier Stichting ten behoeve van de internetconsultatie Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne. Gericht aan t.a.v. de heer mr. E. van der Burg, Staatssecretaris, Ministerie van Justitie en Veiligheid, Amsterdam, 13 januari 2023.
- Advies KNMG over voorstel Wet testen bij vertrek, gericht aan de Directeur Wetgeving en Juridische Zaken, Ministerie van Justitie en Veiligheid, 16 juni 2023
- Brief over 'Ernstige zorgen n.a.v. wetswijziging van de wet terugkeer en (vreemdelingen)detentie (Wtvb)', gericht aan Vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid, de heer Van der Burg, Staatssecretaris en de Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mevrouw Helder, minister. Utrecht, 28 augustus 2023. Van: Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie en de Johannes Wier Stichting.

5. Interne organisatie

5.1 Het bestuur van JWS

Het Algemeen Bestuur (AB) is viermaal bijeengewees, het Dagelijks Bestuur (DB) achtmaal. Eenmaal viel de vergadering van het AB uit omdat deze kort voor de Inspiratiemiddag plaats zou vinden. In de samenstelling van het bestuur is tijdens het jaar 2023 veel gewijzigd.

In 2023 kwamen in totaal vier nieuwe bestuursleden. Een bestuurslid vertrok al snel omdat het bestuurswerk niet aan haar verwachtingen voldeed. Na een nieuwe oproep kwam drie nieuwe bestuursleden in beeld die na een korte proefperiode definitief benoemd werden:

[Karine van 't Land](#) trad aan als vicevoorzitter, en ook [Anita Ham](#) en [Jannemeis van Berkel](#) werden AB lid.

Vanwege het einde van zijn bestuurstermijn heeft Hans Rohlof zijn functie als secretaris neergelegd en tijdens de Inspiratiemiddag op 1 april hebben we afscheid van hem genomen. Het bestuur bedankte hem met veel waardering voor zijn trouwe, snelle en betrokken bijdragen aan het bestuur van JWS. Hans blijft nog als vrijwilliger betrokken bij JWS en is regelmatig onze fotograaf bij symposia.

Inspiratiemiddag in de Embassy of the Free Mind, Amsterdam, 1 april 2023

Dankzij een aanpassing van de [Statuten](#) (januari 2023) is de stabiliteit en de continuïteit beter gewaarborgd. De duur van de bestuurstermijn is nu gekoppeld aan de functie, waardoor iemand voortaan maximaal acht jaar in dezelfde functie bestuurslid kan zijn en in verschillende opeenvolgende functies langer dan acht jaar verbonden kan zijn.

De vergaderingen van het DB verliepen elektronisch via beeldbellen. De vergaderingen van het AB worden sinds de pandemie vaker online gehouden, afgewisseld met live vergaderingen in Amsterdam.

5.2 Het secretariaat

Door vertrek van de secretariaatsmedewerker is het secretariaat tijdelijk uitgevoerd door de voorzitter en de secretaris. Sinds juni 2023 is er een nieuwe secretariaatsmedewerker gevonden: Esmée Voets. Zij heeft het secretariaat weer opgebouwd en de touwtjes op kantoor in handen.

5.3 Het Comité van Advies

In 2023 heeft het Comité van Advies – zoals in 2022 afgesproken – samen met het hele Algemeen Bestuur eenmaal een online en eenmaal een live bijeenkomst gehad. De live bijeenkomst vond plaats op 25 oktober in de Embassy of the Free Mind, in Amsterdam en was over en weer een inspirerende bijeenkomst met onder meer de drie nieuwe bestuursleden en de leden van het Comité van Advies met ook daarin een nieuw lid, [Jan Willem Bruins](#), directeur van de Beroepsvereniging van Sociaal Werkers (BPSW). De voorzitter meldde dat een lid, Lode Wigtersma, het CvA heeft verlaten omdat hij te weinig betrokkenheid voelde bij het werk van JWS. Hij heeft aangegeven om wel benaderbaar te blijven bij JWS.

We bespraken lopende activiteiten in werkgroepen en nieuwe initiatieven zoals de aandacht voor kinderrechten, en het symposium over Waardigheid en diversiteit in de zorg in de laatste levensfase. Voorstellen om de missie en visie van JWS te verbreden en te herformuleren werden bediscussieerd. De nauwere samenwerking tussen CvA en werkgroepen die in 2022 is ingezet wordt gewaardeerd. De uitnodiging voor het ‘vrijwilligersuitje’ naar Oudewater was daarom ook gericht aan het CvA. Een lid maakte daar gebruik van. De voorzitter houdt tussentijds het CvA via de mail op de hoogte als er binnen JWS nieuwe ontwikkelingen te melden zijn of als advies is gewenst. Het bestuur is het CvA dankbaar voor hun bereidwillige inzet, zinvolle adviezen en morele steun die zij bieden.

5.4 Vrijwilligers

Opnieuw zijn we Simone Goosen bijzonder dankbaar voor de enorme hoeveelheid tijd die zij vrijwillig heeft geïnvesteerd in de campagne ‘Tolken terug in de zorg, alstublieft’. Zij heeft zich met grote bevologenheid ingezet voor de voortgang en het lobbywerk van de campagne en weer heel wat stappen kunnen zetten op weg naar een telefoonnummer om een tolk in te kunnen schakelen.

Dit jaar hebben we met alle vrijwilligers een uitstapje gemaakt naar Oudewater. Naast een rondleiding en een presentatie in Museum de Heksenwaag met bijzondere aandacht voor het werk van Johannes Wier, een rondwandeling of stadsvaart was er ook alle gelegenheid elkaar te ontmoeten of te leren kennen. Eind 2023 is het vrijwilligersbeleid van JWS opgesteld in een document. Iedere vrijwilliger kan daar op aanvraag kennis van nemen, nieuwkomers ontvangen het vrijwilligersbeleid tijdens hun inwerkperiode.

Onze dank gaat uit naar alle vrijwilligers, in en buiten het bestuur, die zich ingezet hebben voor JWS. Het aantal vrijwilligers is in het afgelopen jaar opnieuw gegroeid. We zijn blij dat mensen die het bestuur of werkgroep verlieten (incidenteel) beschikbaar bleven en zich als actieve vrijwilliger willen blijven inzetten.

5.5 Financiële steun

JWS draait niet alleen op vrijwilligers maar ook op donaties. We zijn onze donateurs dankbaar voor de financiële bijdragen waarmee zij onze activiteiten steunen. De meeste donaties komen aan het einde van het jaar binnen als reactie op de zogenaamde ‘bedelbrief’

die we jaarlijks meezenden met Medisch Contact. JWS is in financieel opzicht gezond maar het aantal donaties neemt af. Voor een jaaroverzicht van de financiën verwijzen we naar de jaarrekening 2023 op onze website. We onderzoeken op welke andere manier we middelen kunnen verwerven om met name grotere projecten, zoals het ontwikkelen van nieuwe e-learning of andere educatieve tools, kunnen financieren. De QR-code (zie aan het einde van die verslag) zullen we vaker benutten op flyers en in andere communicatie om zo meer donaties te kunnen verwerven.

5.6 Kantoor in Amnestyhuis

We blijven tevreden met onze huisvesting in het Amnestyhuis in Amsterdam maar onderzoeken de mogelijkheid van een interne verhuizing met het oog op een kleinere kantoorruimte. We danken de medewerkers van de afdeling Beheer van Amnesty International voor de hand- en spandiensten die zij bieden. In 2023 konden we veel gebruik maken van onze huisvesting en de zalen van Amnesty.

5.7 Overige samenwerking

De JWS is partner van IFHHRO: [Medical Human Rights Network](#), waarvan het hoofdbestuur in Nederland zetelt. JWS is lid van de Stuurgroep Lampion voor uitgeprocedeerde asielzoekers. Met enige regelmaat hebben we contact met organisaties die raakvlakken met ons werk hebben, zoals de NVvP, de KNMG, Dokters van de Wereld en Pharos.

6. Samenstelling bestuur

6.1 Het bestuur

Het algemeen bestuur (AB) van JWS werd per 31.12.2023 gevormd door:

- Dr. A.J. (Alies) Struijs, ethicus, **voorzitter**
- Dr. C. J. (Karine) van 't Land, Arts Maatschappij + Gezondheid, voorzitter KAMG, university lecturer Rijkuniversiteit Groningen en Aletta Jacobs School of Public Health, vicevoorzitter (vanaf 18 april 2023)
- Dr. Hans (J.G.B.M.) Rohlof, psychiater, Transparant GGZ, secretaris (tot 16 april 2023)
- Ronald (R.A.M.) Wopereis, financieel adviseur, penningmeester (tevens DB)
- Dr. Richard Starmans, huisarts, straatdokter en hospice-arts te Den Haag
- Alette Broekens, MPH, adviseur publieke gezondheid, GGD Den Haag
- Willemijn Put, beleidsadviseur KNMG, gezondheidsrecht jurist

6.2 Secretariaat & communicatie

Op het secretariaat werken op vrijwillige basis:

- Esmée Voets, secretariaatsmedewerker, vanaf 1 juni 2023
- Yfke Prins, communicatiemedewerker, tot 1 september 2023
- Femke Vrij, communicatiemedewerker, vanaf 1 oktober 2023

6.3 Comité van Advies

Het Comité van Advies bestaat uit de volgende leden (in alfabetische volgorde):

- Prof. dr. I.D. (Inez) de Beaufort, emeritus hoogleraar Medische Ethiek en Filosofie
- Prof. Dr. A.M. (Anton) van Kalmthout, emeritus hoogleraar Strafrecht en Vreemdelingenrecht, en o.a. lid van het Comité ter Preventie van Martelingen (CPT)
- Prof. dr. T. (Toine) Lagro – Janssen, huisarts, emeritus hoogleraar Vrouwenstudies Medische Wetenschappen
- Drs. E. A.M. (Eduard) Nazarski, voormalig directeur Amnesty International Nederland
- Prof. Dr. E.P.(Eric) Moll van Charante, huisarts, hoogleraar Cardiovasculair risicomangement in een multi-etnische populatie en senior-onderzoeker afdeling Huisartsgeneeskunde/Sociale geneeskunde Amsterdam UMC
- Dr. Th (Thomas) Rinne, forensisch psychiater, hoofd van het Bureau voor Onderzoek en Educatie van het NIFP
- Drs. H.J. (Henk) Smid, voormalig directeur en adviseur ZonMw
- Prof. mr. dr. B.C.A. (Brigit) Toebes, hoogleraar Gezondheidsrecht in Internationaal Perspectief
- Dr. L (Lode) Wigtersma, arts, voormalig directeur artsenfederatie KNMG, toezichthouder in de zorg (tot oktober 2023)
- Drs. J.W. (Jan Willem) Bruins, directeur Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW) (vanaf maart 2023)

6.4 Andere medewerkers

Andere medewerkers van JWS zijn vrijwilligers die niet deel uitmaken van het bestuur, maar actief zijn in de werkgroepen. Zij zijn vermeld bij de verschillende werkgroepen.

7. Contact

Voor informatie over de activiteiten of publicaties van JWS verwijzen wij u graag naar onze website: www.johannes-wier.nl. Mocht u vragen hebben of informatie willen ontvangen over mogelijkheden om persoonlijk of [financieel te kunnen bijdragen](#) aan het werk van JWS, staan wij u graag te woord.

U kunt schriftelijk, per e-mail of via website contact met ons opnemen.

Contact:
Johannes Wier Stichting
Keizersgracht 177
1016 DR Amsterdam
info@johannes-wier.nl
www.johannes-wier.nl

Donaties:

IBAN NL39 TRIO 0254 6959 22